

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 2/2001 rd

Berättelsen av Finlands delegation i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa om verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling 2000

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 28 mars 2001 berättelsen av Finlands delegation i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa om verksamheten i OSSE:s parlamentariska församling 2000 (B 2/2001 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ordföranden för OSSE-delegationen, talman Riitta Uosukainen
- sekreteraren för OSSE-delegationen Gunilla Carlander.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Utifrån säkerhetsstadgan för Europa (*Charter for European Security*), som antogs 1999 i Istanbul, har samarbetet mellan OSSE:s institutioner förbättrats med hjälp av nya samarbetsmodeller. I säkerhetsstadgan drogs också upp fullständiga riktlinjer för OSSE:s samarbete med andra internationella organisationer.

Utskottet stöder OSSE:s och andra internationella organisationers ambition att intensifiera samarbetet, inte minst inom sektorer och områden där verksamheten är överlappande. Hanteringen av allvarliga internationella kriser genom storskaliga operationer i olika internationella organisationers regi, till exempel det internationella samfundets åtaganden i Kosovo, där enbart OSSE enligt berättelsen har över 2 000 anställda, de lokala anställda medräknade, innebär en

fortsatt förpliktelse för organisationerna att bedriva ett heltäckande och effektivt samarbete.

Alla goda ambitioner till trots bedömer utskottet att det brister i samsamskulturen mellan organisationerna och att det praktiska samarbetet mellan internationella organisationer därmed lämnar mycket övrigt att önska. Till exempel i Kosovo påverkades effektiviteten i alla organisationers verksamhet uppenbarligen av den bristfälliga koordineringen speciellt i början av den internationella fredsbevarande operationen. Ändå håller utskottet fram Kosovo som ett positivt exempel i den meningen att de viktigaste internationella organisationerna, OSSE medräknad, där bedrev ett ickemilitärt samarbete inom ramen för en gemensam struktur, det vill säga under Förenta nationernas administration i Kosovo (ONMI).

Bristen på koordinering mellan internationella organisationer kan i vissa situationer erbjuda

de ledande parterna i målområdena en möjlighet att bedriva bara selektivt samarbete med olika organisationer i första hand för sina egna syften.

Också under 2000 har en betydande del av den parlamentariska OSSE-församlingens arbete varit inriktat på de områden i Europa där den demokratiska utvecklingen har varit förknippad med problem. Församlingens demokratiteam har aktivt följt upp till exempel utvecklingen i Vitryssland samt Moldova och där speciellt Transnistrien. Även om OSSE:s och andra internationella organisationers arbete för att lösa kriserna ännu inte har gett synligt resultat i dessa länder, tillstyrker utskottet en konsekvent fortsättning och sätter stort värde på den finländska delegationens aktiva medverkan i demokratiteamens arbete.

Utskottet finner det beklagligt att OSSE alla försök till trots varken under redogörelseåret eller därefter har fått återvända till Tjetjenien för att på ort och ställe observera hur den fortsatt allvarliga krisen utvecklas. Organisationen måste fortsätta sina ansträngningar att utverka tillstånd för observation av de mänskliga rättigheterna i Tjetjenien, menar utskottet.

Europeiska säkerhetsstadgan i Istanbul understryker vikten av fria och rättvisa val som ett

villkor för demokratiska förhållanden. Under 2000 deltog delegationer för OSSE:s parlamentariska församling som valobservatörer bland annat i Kroatien, Kirgisistan, Ryssland och Azerbajdzjan.

Utskottet uppskattar OSSE:s parlamentariska församlings långsiktiga valobservationsarbete. Men det menar att såväl OSSE:s som andra internationella organisationers valobservation bör vidareutvecklas. Det bör till exempel utredas om inte parlamentariska observatörer också kunde kopplas in på det långsiktiga valobservationsarbetet, till exempel på att följa upp valkampanjer och utföra analyser efter val.

Finland har tillkännagett sin beredskap att ta över ordförandeskapet för OSSE. Enligt de planer som föreligger just nu kunde ordförandeskapet komma ifråga 2008. Utskottet understöder Finlands ambitioner.

Förslag till beslut

Utrikesutskottet föreslår vördsamt

att detta betänkande sänds till Finlands delegation i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och regeringen för kännedom.

Helsingfors den 18 maj 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Henrik Lax /sv
medl. Ulla Anttila /gröna
Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
Antti Kalliomäki /sd
Bjarne Kallis /fkf
Ilkka Kanerva /saml
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd (delvis)

Juha Korkeaoja /cent
Outi Ojala /vänst
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /saml
Mirja Ryynänen /cent
Hannu Takkula /cent
Ben Zyskowicz /saml
Esko-Juhani Tennilä /vänst.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Antti Pelttari.